

Hijman (Herman) Pais werd op 21 september 1920 geboren in Amsterdam. Hij was een zoon van Salomon Pais en Roosje Swaab. Zijn ouders trouwden op 14 maart 1917. Hij heeft een zusje Mina (1917). Zijn vader is aanvankelijk filiaalhouder in suikerwerken, hij zal later in de vishandel terecht komen.

Herman was actief bij Scouting.

In mei 1940 vocht hij in het Nederlandse leger, bij het onderdeel Regiment Motorartillerie. Herman was leerling machineschrijver. Net als veel andere Joodse mannen kreeg Herman Pais begin 1942 een oproep om zich te melden voor een werkkamp. In januari 1942 gaat Hij verplicht naar het werkkamp It Petgat (Zuid Friesland). Pogingen om via bemiddeling van de Evangelisch Luthersche Gemeente 'ontslagen te worden' uit het werkkamp lopen op niets uit.

Herman Pais kwam in Westerbork aan op 11 mei 1943. Hij werd ondergebracht in barak 67, de strafbarak. Herman is zeven dagen in Kamp Westerbork geweest. Op 18 mei 1943 werd hij op transport naar Sobibór gezet. Samen met zijn vader, die die dag ook werd afgevoerd naar Sobibór, schreef hij een afscheidsbriefje dat uit de trein gegooid werd. Daarin schreven de mannen: *"We zitten momenteel in de trein op weg naar (denkelijk) Polen. We zitten met ruim 60 man in een goederenwagon. We hebben ruim voedsel en kleren. Deze brief wordt uit de trein gegooid ergens in Groningen. Ik hoop dat deze brief jullie bereikt. We komen vast terug want de oorlog duurt nog maar een paar maanden. (...) Nu mensen, houdt jullie taai en weest flink. (...) Kop op hoor!"*

Herman en zijn vader zijn op 18 mei 1943 met het twaalfde transport van Kamp Westerbork naar vernietigingskamp Sobibor gebracht en worden bij aankomst op 21 juni 1943 vermoord. De treintransporten naar Sobibór vertrokken tussen 3 maart en 20 juli 1943 wekelijks op dinsdag vanuit Kamp Westerbork. Vrijwel alle gedeporteerden werden op de dag van aankomst direct doorgeleid naar de daar aanwezige gaskamers en vermoord. Met deze 19 treintransporten werden in totaal 34.313 Joden in de Tweede Wereldoorlog gedeporteerd van Nederland naar Sobibor gedeporteerd.

Zijn moeder en zus Mina overleven de oorlog.

Meer informatie

[Hijman Pais \(joodsmonument.nl\)](http://joodsmonument.nl)

[Hijman Pais \(oorlogsgravenstichting.nl\)](http://oorlogsgravenstichting.nl)

[Joods Historisch Museum \(jck.nl\)](http://jck.nl)

[Sobibórtransporten - Wikipedia](https://nl.wikipedia.org/wiki/Sobibórtransporten)

Foto: Herman Pais (rechts) bij Scouting, circa 1936

[Spitskopstraat 10 II – Het gezin van Haïm Pais \(10\) - Geheugen van Oost](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.